

**Nota van Beantwoording
voor de
marktconsultatie betreffende onderzoek naar
de naleving van de rookverboden in Nederland,
28 oktober 2013.**

Nr.	Vraag	Antwoord
1.	<p>In de startnotitie staat het volgende: <i>"om juiste interventiekeuzes te kunnen maken en eventuele controles nog gericht uit te kunnen voeren wil de NVWA zicht krijgen op de locaties waar personen nog last hebben van tabaksrook op de werkplek of in andere situaties?</i></p> <p>Wat wordt bedoeld met andere situaties? Het gaat dus niet alleen om de werkplek, maar ook in andere situaties waar een rookverbod geldt en/of waar mensen last van tabaksrook (kunnen) hebben? Hoe uitgebreid kan c.q. moet dit zijn? Hoe ver gaat de taak van de NVWA?</p>	<p>De NVWA houdt toezicht op de rookverboden zoals geformuleerd in de Tabakswet. Onderstaand volgt een opsomming van deze rookverboden.</p> <p>Als er gerookt wordt op werkplekken dan kunnen werknemers daar last van hebben, maar het is ook denkbaar dat publiek last heeft van tabaksrook doordat er gerookt wordt. Neem bijvoorbeeld openbare gebouwen, openbaar vervoer, zorginstellingen, binnensportkantines, horeca ed., die voor publiek toegankelijk zijn. De onderzoeksvraag gaat dan ook breder dan alleen de werkplek en werknemers die last kunnen hebben van tabaksrook.</p> <p><i>Ontwikkeling rookverbod</i> <i>Eén van de meest besproken onderwerpen van de Tabakswet is het rookverbod. Dat verbod is in stappen ingevoerd.</i></p> <ul style="list-style-type: none"><i>Sinds 1990 geldt er een rookverbod in overheidsinstellingen, zorginstellingen, onderwijsinstellingen, instellingen in de maatschappelijke dienstverlening en het sociaal cultureel werk en binnensportinrichtingen.</i><i>Sinds 1 januari 2004 geldt het rookverbod ook voor alle overige bedrijven met werknemers en in het openbaar vervoer.</i><i>Sinds 1 juli 2008 geldt ook een rookverbod binnen de sectoren horeca, sport en kunst/cultuur.</i><i>Vanaf 6 juli 2011 geldt er een uitzondering van het rookverbod voor horecabedrijven zonder personeel (dus ook zonder uitzendkrachten, stagiairs,</i>

Nota van beantwoording marktconsultatie onderzoek naleving rookverboden

		<i>vrijwilligers, etc.) welke vrijwel uitsluitend gericht zijn op het verstrekken van alcoholhoudende dranken én over één enkele horecalokaliteit beschikken én welke kleiner is dan 70 m² (oppervlak gemeten van muur tot muur).</i>
2.	<i>Vraag 4.3: Bestaat er onderzoek, en zo ja welk onderzoek, dat een goede ondersteuning biedt aan onze hernieuwde inspanningen om te komen tot een rookvrije samenleving?</i> Gaaf het hier om al bestaand onderzoek of gaat het om nog te ontwikkelen en uit te voeren onderzoek waarvan vervolgens een korte beschrijving dient te worden gegeven (waarnaar in vraag 4.4 vervolgens wordt verwezen)?	Het gaat om nog te ontwikkelen onderzoek. Het betreft niet een inventarisatie van bestaand onderzoek op dit terrein.
3.	In vraag 4.5 wordt aangegeven dat voor het onderzoek slechts beperkte tijd beschikbaar is, namelijk enkele maanden. Wat wordt precies verstaan onder enkele maanden? En wanneer zou het onderzoek uitgevoerd moeten worden?	Het is de bedoeling dat het onderzoek van de start tot de eindrapportage maximaal 6 maanden duurt. Dit is aangegeven in de vraagstelling om te voorkomen dat er reacties geformuleerd worden uitgaande van langdurig onderzoek. Als gekozen wordt voor het uitzetten van een onderzoeksopdracht n.a.v. deze marktconsultatie dan zal het onderzoek in de eerste helft van 2014 uitgevoerd moeten worden.
4.	Bij punt 9 staat aangegeven dat wordt gedacht aan een initiële opdracht. Wat wordt hiermee precies bedoeld?	Een initieel onderzoek is een eerste onderzoek dat antwoord geeft op de onderzoeksvraag. Het is mogelijk dat dit onderzoek na een bepaalde tijd herhaald moet worden om na te gaan of de situatie veranderd is. Dat is dan de vervolgoopdracht. Het is nu niet mogelijk aan te geven of er sprake zal zijn van een vervolgoopdracht.
5.	Onder "3. Herijking nalevingstrategie" is aangegeven dat de NVWA bezig is de nalevingstrategie voor wat betreft de handhaving van het rookverbod – met name buiten de horecasector - te herijken. Gaaf het hier uitsluitend om de sectoren buiten de horeca, of maakt de horecasector zelf ook deel uit van het gevraagde onderzoek valt?	De NVWA is op zoek naar een antwoord op de vraag of en waar mensen nog last hebben van roken. Dit kan dus ook in de horeca zijn. Om de naleving in de horecasector specifiek te meten wordt 2 keer per jaar een naleefmeting uitgevoerd dmv observatieonderzoek. Er wordt per horecasector nagegaan of er gerookt wordt. Hierbij wordt niet gemeten of bezoekers ook last hebben van het roken in bijvoorbeeld cafés.

Nota van beantwoording marktconsultatie onderzoek naleving rookverboden

6.	Bij vraag 4.3 wordt gevraagd of er onderzoek bestaat, en zo ja welk onderzoek, dat een goede ondersteuning biedt aan onze hernieuwde inspanningen om te komen tot een rookvrije samenleving. Kunt u aangeven of hiermee wordt verwezen naar bestaande / gepubliceerde onderzoeken of dat wordt verwezen naar onze inschatting of hiervoor een onderzoek ontworpen kan worden, c.q. denkbaar is?	De NVWA is geïnteresseerd in uw inschatting of hiervoor onderzoek ontworpen kan worden. Het betreft niet een inventarisatie van bestaand onderzoek op dit terrein.
7.	Bij vraag 4.5 is aangegeven dat voor het onderzoek een beperkte tijd beschikbaar is (enkele maanden). Kan specifieker worden aangegeven hoeveel tijd er beschikbaar is en waarom er niet meer tijd beschikbaar kan worden gesteld?	Het is de bedoeling dat het onderzoek van de start tot de eindrapportage maximaal 6 mnd duurt. Dit is aangegeven in de vraagstelling om te voorkomen dat er reacties geformuleerd worden uitgaande van langdurig onderzoek.
8.	Bij vraag 4.5 wordt gevraagd of de uitkomsten van het onderzoek voldoende betrouwbaar zijn om conclusies te trekken voor de middellange termijn. Kunt u aangeven wat u onder een middellange termijn verstaat?	Met de middellange termijn wordt 2-3 jaar bedoeld.
9.	Bij vraag 4.6 wordt gesproken over een initieel onderzoek en bij punt 9. ("Tot slot") wordt gesproken over een eventueel vervolgoopdracht. Kunt u aangeven wat onder initieel onderzoek wordt verstaan en waaruit een vervolgoopdracht kan bestaan? Is in dat licht de dienstverlener voor het initiële onderzoek dezelfde partij als degene die de vervolgoopdracht zal krijgen?	Een initieel onderzoek is een eerste onderzoek dat antwoord geeft op de onderzoeksvraag. Het is mogelijk dat dit onderzoek na een bepaalde tijd herhaald moet worden om na te gaan of de situatie veranderd is. Dat is dan de vervolgoopdracht. Het is nu niet mogelijk aan te geven of deze onderzoeken naar verwachting door eenzelfde bureau uitgevoerd kunnen worden.
10.	Wordt er alleen gevraagd naar (veld)inzicht m.b.t. waar gerookt wordt of omvat de opdracht ook het formuleren van een nalevingstrategie?	De vraag omvat niet de formulering van een nalevingstrategie obv de onderzoeksresultaten. Het betreft alleen de inzichten in de huidige situatie. De NVWA zal zelf obv deze resultaten een nalevingstrategie opstellen.
11.	Is er bij de NVWA ook personele capaciteit en/of middelen beschikbaar om eventueel buiten de prioritaire horeca steekproefcontroles uit te voeren als onderdeel van het gevraagde onderzoek?	Er is tbv het onderzoek geen NVWA-controlecapaciteit beschikbaar.

Nota van beantwoording marktconsultatie onderzoek naleving rookverboden

12.	Kunt u aangeven wat precies het doel van het onderzoek is? Op welke vragen wilt u (allemaal) een antwoord? Hoe diep/gedetailleerd wilt u de resultaten hebben? Gaat het bijvoorbeeld ook om achterliggende motieven of gaat het puur en alleen om het achterhalen van percentages?	De exacte onderzoeksvraag zal geformuleerd worden naar aanleiding van deze marktconsultatie. Het onderzoek zou inzicht moeten geven in de locaties en situaties waar personen nog last hebben van tabaksrook. Het gaat niet om de motieven van niet-naleving.
13.	Welke onderzoeken heeft u zelf al uitgevoerd op dit gebied? Kunt u de resultaten hiervan delen? En kunt u aangeven wat u mist in die onderzoeken wat uit het nieuw op te zetten onderzoek wel moet komen?	Intraval heeft t/m 2010 een monitor uitgevoerd in het kader van de rookvrije werkplek (zie website Intraval). Deze monitor had de werkgever als uitgangspunt. Het nieuwe onderzoek moet echter niet alleen uitgaan van de werknemer en gaat dan ook breder dan alleen de werkplek.
14.	Heeft u al een concrete aanpak voor dit onderzoek in gedachten? Heeft u een bepaalde voorkeur, mede gezien eerder uitgevoerde onderzoeken?	Nee, de NVWA heeft geen aanpak in gedachten. Dat is ook de reden dat deze marktconsultatie is uitgezet.
15.	Kunt u toelichten wat u bedoelt met de laatste zin op pagina 1 (De voor de NVWA prangende vraag is of,worden opgemerkt.)	Het reeds uitgevoerde onderzoek (zie antwoord 2) ging uit van de werkgever. Als naast de werknemer ook andere aanwezigen als uitgangspunt wordt genomen zijn de resultaten wellicht anders. Op die situaties wil de NVWA graag zicht krijgen.
16.	In de uitnodiging wordt gesproken over "onderzoek uit het verleden". Wij zouden graag aanvullende informatie ontvangen over dit onderzoek. Bijvoorbeeld: Wanneer heeft het plaatsgevonden?; en wat waren resultaten? Hoe is dat onderzoek uitgevoerd, wat was de opzet? Is die opzet nog geschikt en zo niet, waarom niet?	In de periode 2004 t/m 2010 is een 2-jaarlijkse nalevingmonitor uitgevoerd door bureau Intraval, waarbij de feitelijke naleving en de naleefmotivatie werden onderzocht binnen verschillende sectoren en bedrijfsgrootten. De feitelijke naleving werd gemeten door (at random gekozen) inspecties uit te voeren (door inspecteurs van de NVWA). De naleefmotieven werden gemeten via telefonische enquêtes onder werkgevers. Er zijn 4 metingen verricht (zie bijgevoegde factsheet). In dit onderzoek vormde de werkgever het uitgangspunt. Het toekomstig onderzoek dient vanuit de werknemer en andere aanwezige personen te worden opgezet
17.	In hoeverre dient het onderzoek om 1) "typeringen van bedrijven/ openbare ruimtes" of om 2) "adressen" waar overtreding plaatsvindt in kaart te brengen? Hoe specifiek dient dit te zijn?; adres, tijdstip, 'plek' van de overtreding?	Het resultaat dient uitgedrukt te worden in locatiesoorten, dus niet adressen. Het is ook goed om te weten of die situatie zich met name voordoet door de week/in weekenden, over dag/ 's avonds ed.

Nota van beantwoording marktconsultatie onderzoek naleving rookverboden

18.	<p>In hoeverre vormt de horecasector nog onderdeel van het onderzoek? Kan dit buiten beschouwing gelaten worden, aangezien al bekend is dat het rookverbod daar niet volledig wordt nageleefd?</p>	<p>De horeca maakt ook onderdeel uit van het onderzoek, zodat er ook inzicht is in hoeverre men in die locaties ook daadwerkelijk last heeft van de tabaksrook. De huidige naleefmeting meet alleen de naleving in de horeca.</p>
19.	<p>In het beschrijvend document is onder andere sprake van “allerlei voor publiek toegankelijke locaties”. Dat is een tamelijk ruime omschrijving, die het lastig maakt om een onderzoek toe te spitsen. Een nadere invulling zou bijvoorbeeld langs de volgende lijnen kunnen plaatsvinden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • locaties die vrij toegankelijk zijn (zoals een openbare bibliotheek of de ontvangsthal van een gemeente); • locaties die voor bepaalde diensten zijn ingericht (zoals een bankfiliaal of een postkantoor); • locaties die beperkt toegankelijk zijn voor een bepaalde doelgroep (zoals een opleidingsinstituut of een ziekenhuis); • locaties die toegankelijk zijn voor betalend publiek (zoals een voetbalstadion of een bioscoop). <p>Behoren al deze locaties tot de scope van het onderzoek? Of kunt u een nadere afbakening geven?</p>	<p>Het rookverbod is van toepassing op diverse plekken. Onderstaand volgt een samenvatting van het rookverbod zoals opgenomen in de Tabakswet.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Sinds 1990 geldt er een rookverbod in overheidsinstellingen, zorginstellingen, onderwijsinstellingen, instellingen in de maatschappelijke dienstverlening en het sociaal cultureel werk en binnensportinrichtingen.</i> • <i>Sinds 1 januari 2004 geldt het rookverbod ook voor alle overige bedrijven met werknemers en in het openbaar vervoer.</i> • <i>Sinds 1 juli 2008 geldt ook een rookverbod binnen de sectoren horeca, sport en kunst/cultuur.</i> • <i>Vanaf 6 juli 2011 geldt er een uitzondering van het rookverbod voor horecabedrijven zonder personeel (dus ook zonder uitzendkrachten, stagiairs, vrijwilligers, etc.) welke vrijwel uitsluitend gericht zijn op het verstrekken van alcoholhoudende dranken én over één enkele horecalokaliteit beschikken én welke kleiner is dan 70 m2 (oppervlak gemeten van muur tot muur).</i> <p>Het betreft dus werkplekken, maar ook openbare gebouwen, openbaar vervoer, zorginstellingen, binnensportkantines, winkels, horeca ed., die in meer of mindere mate voor publiek toegankelijk zijn.</p> <p>Er zijn verschillende indelingen mogelijk. De gesuggereerde indeling is zeker mogelijk. Al Deze locaties behoren tot de scope van het onderzoek en zijn locaties waar mensen mogelijk last hebben van tabaksrook.</p>

Nota van beantwoording marktconsultatie onderzoek naleving rookverboden

20.	<p>Het onderzoek moet gegevens opleveren die voor de handhavingstrategie gebruikt kunnen worden. Is het de bedoeling om een zo precies mogelijk cijfer over de (niet-) naleving van het rookverbod te kunnen geven, zodat het onderzoek als nulmeting kan dienen en het effect van een handhavingstrategie er in latere instantie aan afgemeten kan worden? Of is het belangrijker dat vastgesteld wordt in welke omstandigheden het rookverbod goed dan wel minder goed wordt nageleefd – zodat er een risicogeorïenteerde strategie kan worden ontwikkeld? Met andere woorden: gaat het vooral om de “hoeveel-vraag” of om de “waar-vraag”?</p>	<p>Het is de bedoeling dat de NVWA aan de hand van de onderzoeksresultaten inzicht krijgt in de locaties/situaties waar mensen nog last hebben van tabaksrook. In die situaties wordt blijkbaar het rookverbod niet/onvoldoende nageleefd en is er ook daadwerkelijk last van de tabaksrook. De risico's worden dus in kaart gebracht op basis waarvan het toezicht (of andere interventies) gericht kan worden.</p>
-----	---	--